

บทที่ 10

การศึกษาลักษณะของนโยบาย
และกฎหมายของประเทศในภูมิภาค
อาเซียนที่มีต่อ SMEs ไทย

บทที่ 10

การศึกษาผลกระทบของนโยบายและกฎหมายของประเทศ ในภูมิภาคอาเซียนที่มีต่อ SMEs ไทย

จากการที่ประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในปี 2558 โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการผลักดันให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (ASEAN Single Market and Production Base) โดยกำหนดให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน การลงทุน และแรงงานที่มีทักษะโดยเสรีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกัน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผู้ประกอบการไทย ทั้งในส่วนของความเป็นประโยชน์และอุปสรรค โดยเฉพาะผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs ที่มีข้อจำกัด ทั้งทางด้านการเงิน การลงทุน ความสามารถในการดำเนินธุรกิจ และองค์ความรู้ จะไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลงได้ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากภาครัฐ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ในฐานะที่เป็นหน่วยงานกลางของการประสานงานและการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เห็นความสำคัญและประโยชน์ในการศึกษาถึงนโยบายและกฎหมายของประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่มีต่อ SMEs ไทย เพื่อให้ได้ข้อเสนอให้มีกฎหมาย หรือให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชนทั้งในและต่างประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศ ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้เอื้อต่อการประกอบธุรกิจของ SMEs และขจัดข้อจำกัดที่มีผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจ SMEs

การดำเนินการศึกษาผลกระทบของนโยบายและกฎหมายของประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่มีต่อ SMEs ไทย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้ทำการศึกษานโยบายและกฎหมายของประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศโดยศึกษาเชิงลึกสำหรับประเทศไทย และประเทศ

เป้าหมาย 3 ประเทศ คือ สิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ซึ่งการกำหนดประเทศเป้าหมายได้พิจารณาจากสัดส่วนการลงทุนในประเทศอาเซียน กฎระเบียบและนโยบายบรรยากาศการลงทุนและความสามารถในการแข่งขัน และความสำคัญของ SMEs นอกจากนี้ยังได้ศึกษาความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนภายใต้กรอบ AEC Blueprint และได้ทำการวิเคราะห์ผลกระทบต่างๆ ที่อาจมีต่อ SMEs ไทย ตลอดจนข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการปรับปรุงในประเด็นสำคัญ เพื่อสนับสนุนการประกอบธุรกิจของ SMEs ไทย โดยมีบทสรุปในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

10.1 การศึกษานโยบายและกฎหมายของประเทศในภูมิภาคอาเซียน

โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การศึกษาในภาพรวม จำนวน 6 ประเทศ (บรูไน กัมพูชา ลาว พม่า ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม) และการศึกษาเชิงลึก จำนวน 4 ประเทศ (อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และไทย) รายละเอียด ดังนี้

10.1.1 การศึกษานโยบายและกฎหมายในภาพรวม จำนวน 6 ประเทศ

1. บรูไน

ภาพรวมของนโยบายทางเศรษฐกิจและการลงทุน

บรูไนมีนโยบายในการนำพาเศรษฐกิจของประเทศที่พึ่งพาน้ำมันไปสู่โครงสร้างเศรษฐกิจที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากบรูไนตระหนักว่าไม่สามารถพึ่งพาน้ำมันและพลังงานได้ตลอดไป จึงเร่งปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ และใช้มาตรการต่างๆ เพื่อสร้างความหลากหลายทางเศรษฐกิจ โดยมีมาตรการเปิดการค้าเสรีมากขึ้น เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการลงทุนจากต่างประเทศ

มาตรการด้านภาษี

- ภาษีที่จัดเก็บในบรูไนไม่ได้เป็นเงินได้หลักของประเทศ โดยบรูไนได้เริ่มมีการเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคล ในปี 2551 และในปัจจุบันอัตราภาษีลดเหลือเพียงร้อยละ 22
- ไม่เรียกเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากประชากรในประเทศ และยังไม่มีการนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้

ภาพรวมของนโยบายทางเศรษฐกิจและการลงทุน

บรูไนมีแผนพัฒนานิววิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตาม Wawasan Brunei 2035 หรือ Vision Brunei 2035 โดยเรียกว่า The Outlines of Strategies and Policies for Development (OSPD) แผนพัฒนาดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร การเข้าถึงข้อมูล การเข้าถึงเทคโนโลยีและข่าวสาร การเงิน และการเข้าสู่ตลาด

2. กัมพูชา

ภาพรวมของนโยบายทางเศรษฐกิจและการลงทุน

กัมพูชาให้ความสำคัญกับนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศควบคู่ไปกับการรับความช่วยเหลือจากนานาชาติ โดยรัฐบาลออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546) ให้ความมั่นใจแก่นักลงทุนต่างชาติว่าจะได้รับการคุ้มครองทรัพย์สินในทุกๆ ด้านเท่าเทียมกับบุคคลในชาติ ให้สิทธิประโยชน์อื่นๆ อาทิ สิทธิประโยชน์การยกเว้นหรือลดหย่อนภาษี การจ้างงานคนต่างด้าว การถือครองที่ดิน และการส่งเงินตราออกนอกประเทศ

มาตรการด้านภาษี

กัมพูชาเริ่มมีกฎหมายภาษีใช้เมื่อประมาณ 10 ปีที่ผ่านมา และยังไม่มีนโยบายที่จะเข้าร่วมลงนามในอนุสัญญา เพื่อการยกเว้นการเก็บภาษีซ้อนกับประเทศใดๆ

มาตรการที่ไม่มีภาษีและกฎระเบียบทางการค้า

กัมพูชาไม่สามารถผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเพียงพอ จึงต้องอาศัยการนำเข้าเป็นหลัก โดยมีนโยบายการค้าเสรี ไม่มีข้อกีดกันทางการค้าหรือกำหนดโควตาในการนำเข้าสินค้าคงมีเพียงข้อกำหนดให้ผู้นำเข้าสินค้าต้องชำระภาษีนำเข้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีอื่นๆ และมาตรการการห้ามนำเข้าสินค้าบางประเภทที่กระทบกับความมั่นคง สุขอนามัย สิ่งแวดล้อม

ภาพรวมของนโยบายต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

เพื่อเป็นการปรับปรุงสภาพการทำธุรกิจของการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รัฐบาลกัมพูชาจึงได้มีมุมมองเน้น 4 เรื่องหลัก ดังต่อไปนี้ (1) ขอบข่ายกฎหมายและกฎระเบียบ เน้นส่งเสริมการจดทะเบียนโดยเฉพาอย่างยิ่งทางอินเทอร์เน็ต (2) การเงิน สร้างบริษัทสินเชื่อ และสร้างความเข้มแข็งแก่การจัดการและงบการเงิน (3) การส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยี (4) การเชื่อมโยงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับห่วงโซ่มูลค่าในระดับโลก (global value chain)

3. ลาว

ภาพรวมของนโยบายทางเศรษฐกิจและการลงทุน

ลาวมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจสำหรับปี 2554 - 2558 มีวัตถุประสงค์ในการลดอัตราความยากจน และเตรียมความพร้อมสำหรับการรวมตัวทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 เช่น การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็นต่อเศรษฐกิจ แผนการพัฒนา ระบบการผลิตไฟฟ้าพลังงาน แผนพัฒนาการทำเหมือง และแผนพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

มาตรการด้านภาษี

ลาวได้แก้ไขกฎหมายภาษี (The Amended Tax Regulations) ซึ่งมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 ตุลาคม 2555 โดยการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล (ในประเทศลาวเรียกว่า ภาษีกำไร หรือ Profit Tax) จากเดิมร้อยละ 28 เหลือ ร้อยละ 24

ภาพรวมของนโยบายต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ประเทศลาวได้ตรากฎหมายส่งเสริมและมาตรการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยกฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชน เพื่อสร้างรากฐานแก่การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้มุ่งเน้นที่จะดำเนินการ ในการสร้างและดำเนินการให้มีสภาพแวดล้อมทางด้านบริหารและข้อกำหนด เสริมสร้าง การแข่งขันทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ขยายตลาดทั้งในและต่างประเทศ เสริมสร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน สนับสนุนและผลักดันให้มีเงื่อนไขที่เอื้อต่อการก่อตั้ง หน่วยงานธุรกิจและสนับสนุนแนวความคิดทางธุรกิจในสังคม

4. พม่า

ภาพรวมของนโยบายทางเศรษฐกิจและการลงทุน

- พม่าประกาศใช้กฎหมายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ (The Union of Myanmar Foreign Investment Law) ในเดือนพฤศจิกายน 2555 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้าง ภาพพจน์ที่ดีให้กับประเทศและดึงดูดนักลงทุนในพม่ามากขึ้น
- ระบบการเงินในพม่าค่อนข้างเข้มงวดมากกับธุรกรรมการเงินของบริษัทต่างชาติ เช่น ต้องเปิดบัญชีกับธนาคารที่รัฐบาลกำหนดเท่านั้น การโอนเงินทุนและผลกำไรกลับ ประเทศต้องได้รับอนุญาตจากทางพม่าก่อน ระบบโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)

ในด้านต่างๆ ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักลงทุน โดยเฉพาะการคมนาคมขนส่ง การขาดแคลนเงินตราต่างประเทศทำให้รัฐบาลขาดงบประมาณในการก่อสร้าง สิ่งสาธารณูปโภคต่างๆ ระบบการดำเนินธุรกิจยังไม่ได้รับการพัฒนาและขาดทักษะ การร่วมทุนกับนักธุรกิจพม่าจึงมีปัญหา แรงงานพม่าคุ้นเคยกับการปกครองการจัดการแบบทหารและยังไม่คุ้นเคยกับระบบทุนนิยม

มาตรการด้านภาษี

โดยภาพรวมประเทศพม่ามีการจัดเก็บภาษีที่มีโครงสร้างไม่ซับซ้อน แต่อัตราที่เรียกเก็บนั้นค่อนข้างสูงกว่าประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกัน และกำลังดำเนินการพัฒนาระบบภาษีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งเสริมการเก็บภาษีแบบเป็นธรรม และทำให้ระบบภาษีมีความเป็นสากล ทัดเทียมประเทศเพื่อนบ้าน

ภาพรวมของนโยบายต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

พม่าได้ออกมาตรการต่างๆ หลายมาตรการ ในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เช่น การให้คำแนะนำ องค์กรความรู้ทางเทคนิค ทุนและเครื่องจักรสำหรับการผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นจากการใช้วัตถุดิบภายในประเทศ ให้ความช่วยเหลือทางการเงินทั้งการสนับสนุน โดยรัฐบาลและผ่านทางธนาคารโดยให้กู้ยืมเงินทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ให้ผลประโยชน์ทางภาษีและ การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาแรงงาน

ในทางปฏิบัติแล้ว ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะสามารถทำให้เกิดการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากความไม่พร้อมในด้านต่างๆ ของพม่า

5. ฟิลิปปินส์

ภาพรวมของนโยบายทางเศรษฐกิจและการลงทุน

ฟิลิปปินส์มีแผนการพัฒนาสำหรับปี 2554 - 2559 โดยที่รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการลงทุน โดยสนับสนุนการสร้างกลไกความเป็นหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและเอกชน และถือเป็นส่วนสำคัญของการดำเนินนโยบายการทูตเชิงเศรษฐกิจ นอกจากนี้ รัฐบาลยังส่งเสริมให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น การก่อสร้างรถไฟฟ้ามหาสมุทร และพลังงาน

มาตรการด้านภาษี

ภายใต้นโยบายของผู้นำคนปัจจุบัน ได้ประกาศที่จะลดการขาดดุลของประเทศโดยเน้นหนักไปในเรื่องของการเก็บภาษีให้ได้มากขึ้น โดยการพัฒนาระบบการจัดเก็บให้ดีขึ้น มากกว่าการออกกฎหมายภาษีหรือนโยบายภาษีใหม่ๆ ทำให้อัตราภาษีที่ฟิลิปปินส์เรียกเก็บในปัจจุบันค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มสมาชิก

ภาพรวมของนโยบายต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

Republic Act No. 6977 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย Republic Act No. 8289 และ Republic Act No. 9501 ตามลำดับ เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการในการส่งเสริม พัฒนา และให้ความช่วยเหลือแก่วิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และขนาดเล็กของประเทศฟิลิปปินส์ กฎหมายฉบับนี้ประกอบด้วย 3 หมวดหลักๆ คือ กฎซึ่งว่าด้วยขั้นตอนการดำเนินการและสิ่งจำเป็นพื้นฐานการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในโครงการหรือนโยบาย และการประสานความร่วมมือของภาครัฐในการพัฒนาภาควิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และขนาดเล็ก

6. เวียดนาม

ภาพรวมของนโยบายทางเศรษฐกิจและการลงทุน

รัฐบาลประกาศใช้นโยบายปฏิรูปทางเศรษฐกิจ “โดย เหมย” (Doi Moi Revolution) โดยกำหนดยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจ 6 ประการ เพื่อยกระดับการเติบโตทางเศรษฐกิจ คือ การกระจายอำนาจบริหารแก่ภาคธุรกิจและท้องถิ่น ระบบเศรษฐกิจเสรี อัตราการแลกเปลี่ยนและดอกเบี้ยเป็นไปตามกลไกตลาด นโยบายการเกษตร ให้สิทธิครอบครองที่ดินในระยะยาวและเสรีการซื้อขายสินค้าเกษตร เพิ่มบทบาทภาคเอกชน และเปิดเสรีการลงทุน โดยเน้นการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจเสรี

กฎหมายส่งเสริมการลงทุนของเวียดนามค่อนข้างชัดเจน และเอื้อประโยชน์แก่นักลงทุนต่างชาติและให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ รวมทั้งด้านภาษี นอกจากนี้รัฐบาลเวียดนามยังได้ประชาสัมพันธ์และเชิญชวนให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนในโครงการที่รัฐบาลให้การสนับสนุน (List of National Projects Calling for Foreign Investment) พร้อมทั้งการแก้ไขปัญหาความล่าช้าของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติโครงการและการขออนุญาตลงทุนต่างๆ

มาตรการด้านภาษี

เวียดนามเริ่มมีการปฏิรูปกฎหมายภาษีในปี 2533 เช่น จากเดิมที่มีการเรียกเก็บภาษีรายอุตสาหกรรมด้วยอัตราที่แตกต่างกันไป เปลี่ยนมาเป็นการจัดเก็บในระบบเดียวกันคือ เรียกเก็บภาษี

เงินได้นิติบุคคลเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกอุตสาหกรรม และให้มีหน่วยงานกลางหน่วยงานเดียวเป็นผู้รับผิดชอบ ในปัจจุบันเวียดนามได้เตรียมแผนเพื่อนำประเทศเข้าสู่ AEC ในปี 2558 โดยกำลังดำเนินการปรับปรุงระบบการจดทะเบียนภาษีอย่างจริงจัง (Tax Administration Modernization Project) และคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2558

มาตรการที่มีใช้ภาษีและกฎระเบียบทางการค้า

รัฐบาลเวียดนามประกาศเพิ่มมาตรการลดการขาดดุลการค้า หลังจากมีแนวโน้มการขาดดุลการค้าที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย มาตรการภาษีและไม่มีภาษี (Non-Tariff Barriers) เช่น การกำหนดระเบียบควบคุมความปลอดภัยด้านอาหาร สำหรับสินค้าอาหารนำเข้าที่มีแหล่งกำเนิดจากพืช ระเบียบการนำเข้าผักและผลไม้

ภาพรวมของนโยบายต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

รัฐบาลได้ออกข้อกำหนดบังคับ (Government Directive) ในเดือนพฤศจิกายน 2544 และได้ก่อตั้งคณะกรรมการถาวรของสภาพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และได้รับการเลื่อนฐานะเป็นองค์กรเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Agency for SME Development - ASMED) มีหน้าที่รับผิดชอบในภาพรวม เช่น การส่งเสริมการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การจดทะเบียนบริษัท การส่งเสริมการลงทุนภายในประเทศ ความร่วมมือระหว่างประเทศ และพัฒนาทักษะของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

10.1.2 การศึกษานโยบายและกฎหมายเชิงลึก จำนวน 4 ประเทศ

1. อินโดนีเซีย

ภาพรวมของนโยบายทางเศรษฐกิจและการลงทุน

สืบเนื่องจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจโลกในปี 2542 รัฐบาลอินโดนีเซียมีนโยบายการปฏิรูปเศรษฐกิจโดยได้ออกกฎระเบียบใหม่ๆ ด้านการค้าการลงทุน โดยได้ให้ความสำคัญเรื่องการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการส่งเสริมการส่งออกสินค้าสำคัญ การสร้างความเข้มแข็งของภาคการผลิต การกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจเพื่อดึงดูดการลงทุน

ขณะเดียวกัน เพื่อปกป้องตลาดภายในประเทศ รัฐบาลอินโดนีเซียได้ออกกฎระเบียบใหม่ที่มีลักษณะกีดกันการนำเข้า และการจำหน่ายสินค้าจากต่างประเทศมากขึ้น ส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคขั้นสุดท้ายที่มีการนำเข้าอย่างผิดกฎหมายจำนวนมาก โดยได้กำหนดสินค้าสำคัญ 5 กลุ่มคือ อาหารและเครื่องดื่ม เครื่องนุ่งห่ม รองเท้า สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ และของเด็กเล่น ซึ่งจำกัดให้นำเข้าได้เฉพาะท่าเรือและท่าอากาศยานที่กำหนดไว้เท่านั้น รวมทั้งมีแนวโน้มที่จะปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศมากขึ้น

กฎหมายและกฎระเบียบด้านการลงทุน

สาระที่สำคัญในกฎหมายการลงทุน “Law of the Republic of Indonesia Number 25 of 2007 Concerning Investments” เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2550 ฉบับใหม่ซึ่งประกอบด้วย ความแน่นอนทางกฎหมายโดยการรับหลักการที่สำคัญ เช่น การปฏิบัติเยี่ยงคนในชาติ (National Treatment) ความโปร่งใส และเชื่อถือได้ ปรับกระบวนการในการลงทุนและการขอใบอนุญาตให้ง่ายขึ้น โดยการวางระบบการบริการแบบ one-door integrated service mechanism และปรับปรุงการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน เช่น การอำนวยความสะดวกทางด้านการศึกษา การบริการสำหรับสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดิน การบริการด้านคนเข้าเมือง และการอำนวยความสะดวกด้านใบอนุญาตนำเข้า เป็นต้น นอกจากนี้กฎหมายฉบับนี้มีการกำหนดนิยามของการลงทุนที่ชัดเจน และเป็นสากล ครอบคลุมทั้งการลงทุนของคนในประเทศและต่างชาติ รวมทั้งมีประกาศระบุชัดเจนถึงกิจการที่มีเงื่อนไขในการลงทุน (Investment Negative List) ทั้งที่ห้ามลงทุนหรือมีเงื่อนไขบางประการ

กฎหมายและกฎระเบียบด้านการเงิน

อินโดนีเซียถือเป็นประเทศที่ค่อนข้างให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมการเงินภายในประเทศ เห็นได้จากการกำหนดนโยบาย กฎระเบียบ และมาตรการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน เช่น กรณีที่กระทรวงการคลังออกแผนดำเนินการหลักระหว่างปี 2553 ถึงปี 2557 สำหรับตลาดทุนและอุตสาหกรรมการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์ ภารกิจ และกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตลาดทุนและอุตสาหกรรมการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารของประเทศอินโดนีเซีย

มาตรการด้านภาษี

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลปกติ คือ ร้อยละ 25 แต่จะลดให้ครึ่งหนึ่งสำหรับบริษัทที่มีรายได้ไม่เกิน 50,000 ล้านบาท (ประมาณ 150 ล้านบาท¹) อัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับประเภทรายได้ ผู้รับเงิน และผู้จ่ายเงิน โดยอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายสำหรับเงินปันผล, ดอกเบี้ย และค่าสิทธิ กรณีผู้มีถิ่นที่อยู่ในอินโดนีเซียจัดเก็บในอัตราร้อยละ 15 ภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้าฟุ่มเฟือย อัตราที่จัดเก็บอยู่ในระหว่างร้อยละ 10 - 75

มาตรการที่มีใช้ภาษีและกฎระเบียบทางการค้า

รัฐบาลอินโดนีเซียได้กำหนดมาตรการทางการค้า ที่มีลักษณะเป็นการกีดกันทางการค้า หรือมาตรการกีดกันทางการค้าหลายมาตรการ ได้แก่ มาตรการห้ามนำเข้า การออกไปอนุญาตนำเข้า มาตรการด้านสุขอนามัย และมาตรการขึ้นทะเบียนอาหารและยา นอกจากนี้อินโดนีเซียมีแนวโน้มที่จะปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศ โดยใช้นโยบายการกำหนดมาตรการทางการค้า และมาตรการที่มีใช้ภาษี ทำให้ผู้ส่งออกสินค้ามีต้นทุนเพิ่มสูงขึ้น

ภาพรวมของนโยบายต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

อินโดนีเซียให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งรัฐบาลของประเทศอินโดนีเซียได้ดำเนินมาตรการต่างๆ เช่น การจัดเงินกู้เพื่อรายย่อย โครงการประกันสุขภาพชุมชน และโครงการพัฒนาชุมชน เป็นต้น โดยมีหลักการที่ว่าทำให้เงินกู้เพื่อรายย่อยจะเร่งให้มีการพัฒนาภาคธุรกิจหลักของประเทศ และส่งเสริมให้ธุรกิจขนาดเล็กให้สามารถได้รับสินเชื่อจากรถคารทั้งของรัฐ เอกชน หรือภูมิภาคได้ อันจะช่วยลดอัตราความยากจน และขยายโอกาสในการทำงาน ธุรกิจที่จะขอเงินประเภทนี้ต้องเป็นธุรกิจที่ดำเนินการโดยบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือสหกรณ์ ซึ่งกู้เงินตั้งแต่ 5 ล้านบาท ถึง 2 พันล้านบาท (ประมาณ 500 - 200,000 ดอลลาร์สหรัฐ) โดยมีเป้าหมายที่จะให้กู้ปีละ 2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จนถึงปี 2557

นอกจากนั้น รัฐบาลอินโดนีเซียยังจัดให้มีโครงการเพิ่มขีดความสามารถ การอินเทอร์เน็ต การเข้าถึงตลาด รวมทั้งสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้เข้าร่วมงานแสดงสินค้าระดับโลกอีกด้วย

ระดับ Entrepreneur spirit ของผู้ประกอบการ SMEs อินโดนีเซียยังไม่สูงพอ เนื่องจากยังขาด know how ในการปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ การทำการตลาดต่างประเทศ และการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ปัญหาข้างต้นยังเกี่ยวข้องกับ (1) แรงงานอินโดนีเซียซึ่งมีจำนวนมากแต่ยังคงเป็น low-skilled labor (2) เทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับ SMEs ในแต่ละประเภท

¹ อัตราแลกเปลี่ยน 1 รูเปียห์ / 0.0029335 บาท

2. มาเลเซีย

ภาพรวมของนโยบายทางเศรษฐกิจและการลงทุน

ในบรรดาประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด มาเลเซียเป็นประเทศหนึ่งที่พรรคการเมืองและรัฐบาลประกาศ “วิสัยทัศน์” และเริ่มทำตามที่ประกาศจนกระทั่งใกล้ถึงเวลาบรรลุเป้าหมายแห่งวิสัยทัศน์แล้ว คือ ในปี 1991 อดีตนายกรัฐมนตรี ดร.มหาเธร์ โมฮัมหมัด ผู้นำพรรคองค์การสหมาเลย์แห่งชาติ (United Malay National Organization-UMNO) “ประกาศวิสัยทัศน์ 2020” หรือ “Vision 2020” (ภาษามาเลย์ใช้คำว่า “Wawasan 2020”) เริ่มที่แผนพัฒนาประเทศฉบับที่ 6 ในปี 1991 โดยกำหนดอนาคตประเทศมาเลเซียไว้ว่า “มาเลเซียจะต้องเป็นประเทศพัฒนาแล้วให้ได้ในปี 2020”

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายแห่ง “วิสัยทัศน์ 2020” รัฐบาลมาเลเซียทุกรัฐบาลจะต้องทำงานต่อเนื่อง 30 ปี ให้ได้ตามเป้าหมาย คือ อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจร้อยละ 7 ต่อปี (ตามค่าจริง) ทุกปีตลอด 30 ปี จากปี 1990 ถึงปี 2020 เศรษฐกิจจะเข้มแข็งขึ้นเป็น 8 เท่า จากปี 1990 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross Domestic Products - GDP) เท่ากับ 115,000 ล้านริงกิต เมื่อถึงปี 2020 GDP จะต้องเพิ่มเป็น 920,000 ล้านริงกิต (คิดตามค่าเงินในปี 1990)

นอกจากนโยบาย Vision 2020 มาเลเซียยังได้วางนโยบายแห่งชาติอีก คือ นโยบายวิสัยทัศน์แห่งชาติ หรือ National Vision Policy : NVP ซึ่งมีการสร้างเป้าหมายในการสร้างมาเลเซียให้เป็น “ประเทศที่มีความยืดหยุ่นคงทนและมีความสามารถในการแข่งขัน (Resilient and Competitive Nation)” โดยมีสาระสำคัญ คือ ลดความสำคัญของการลงทุนที่ทำให้เกิดการเจริญเติบโตที่ไม่ยั่งยืนและไม่มีประสิทธิภาพ และให้ความสำคัญต่อประเด็นใหม่คือ การเติบโตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของประสิทธิภาพการผลิตโดยรวม (Total factor productivity) โดยจะเน้นการลงทุนที่มีการค้นคว้าและวิจัยและเทคโนโลยีสูง

ภายหลังการเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมาเลเซียของดาโต๊ะ ชรี นาจิบ ราซัด ได้ใช้นโยบาย New Economic Model : NEM โดยให้ความสำคัญอันดับแรกต่อการแก้ไขปัญห เศรษฐกิจเฉพาะหน้าของการสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่มาเลเซียในระยะยาว โดยมีการแก้ไขปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ เพื่อให้พัฒนาประเทศได้ตามศักยภาพที่แท้จริง เช่น การเปิดเสรีภาคบริการโดยยกเลิกข้อบังคับที่ต้องมีชาวภูมิบุตร² ถือครองหุ้นร้อยละ 30 ถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูป

² ภูมิบุตร คือ ชาวมาเลเซียดั้งเดิม

นโยบาย NEM ที่ดำเนินการให้สอดคล้องกับกรอบความตกลงด้านการค้าบริการ ASEAN Framework on Services: AFAS ซึ่งจะมีการเปิดเสรีภายในปี 2558

มาเลเซียยังต้องการการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากนักลงทุนต่างชาติ แรงงานมีฝีมือ แต่รัฐบาลจะอนุมัติให้มาลงทุนเฉพาะโครงการที่ใช้เงินลงทุนสูง และเป็นการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจเท่านั้น รัฐบาลมาเลเซียยังคงไว้ซึ่งอำนาจในการอนุมัติการลงทุนจากต่างชาติไว้ค่อนข้างสูง (Capital Intensive) เนื่องจากต้องการลดการพึ่งพาเศรษฐกิจภายนอก โดยเฉพาะจากสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป

สำหรับการเปิดตลาดให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน รัฐบาลมาเลเซียได้ประกาศอนุญาตให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนได้ร้อยละ 100 ในสาขาบริการย่อย 27 สาขา ครอบคลุมบริการด้านการท่องเที่ยว สุขภาพ เทคโนโลยี สารสนเทศ และขนส่ง รวมถึงการลงทุนในศูนย์กระจายสินค้าระดับภูมิภาค ศูนย์จัดซื้อสินค้าระหว่างประเทศ และการทำธุรกิจเหมืองแร่ ขณะเดียวกัน รัฐบาลได้ผ่อนคลายนโยบายกำหนดการถือหุ้นของต่างชาติและเงื่อนไขด้านการส่งออกในการลงทุนด้านการผลิตอีกด้วย

กฎหมายและกฎระเบียบด้านการลงทุน

มาเลเซียส่งเสริมการลงทุนผ่านมาตรการจูงใจให้แก่บริษัททั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ เช่น นโยบายการลดภาษีเงินได้นิติบุคคลจากร้อยละ 28 เป็นร้อยละ 27 และจะลดเหลือร้อยละ 26 ในอนาคตอันใกล้ การยกเว้นภาษีเงินได้ (ร้อยละ 70 - 100) เป็นระยะเวลา 5 ปี รวมไปถึงสิทธิประโยชน์อื่นๆ เช่น Investment Tax Allowance, Reinvestment Allowance และ Accelerated Capital Allowance แก่บริษัทที่ทำการผลิต (Manufacturing Company) สร้างมาตรการจูงใจแก่บริษัทที่ผลิตสินค้าเทคโนโลยีสูง บริษัทที่มีโครงการสำคัญ (Strategic Project) บริษัทที่เน้นการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งแรงจูงใจอื่นๆ เช่น ให้งบประมาณในการสร้างอาคารอุตสาหกรรมและงบประมาณการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน

มาเลเซียได้อนุญาตให้ผู้ถือหุ้นต่างชาติเข้ามาถือหุ้นได้ร้อยละ 100 ในการลงทุนในกิจการหรือโครงการใหม่ทุกประเภท การอนุญาตจ้างงานต่างชาติ บริษัทต่างชาติที่อยู่ในภาคการผลิตได้รับอนุญาตให้จ้างงานชาวต่างชาติในกรณีที่ไม่สามารถจ้างแรงงานในประเทศได้

กฎหมายและกฎระเบียบด้านการเงิน

ระบบการเงิน (Financial System) ที่ขับเคลื่อนอยู่ในประเทศมาเลเซีย มีทั้งหมด 2 ระบบหลัก คือ ระบบการเงินทั่วไป (Conventional Financial System) และระบบการเงินอิสลาม (Islamic Financial System) โดยมีองค์กรที่เกี่ยวข้องกับระบบการการเงินดังนี้ Bank Negara Malaysia (Central Bank), Financial Institutions (สถาบันการเงิน), Shariah Advisory Council

of Bank Negara Malaysia (SAC), Financial Market (ตลาดการเงิน), Securities Commission (คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์) และ Bursa Malaysia Berhad (ตลาดหลักทรัพย์)

มาตรการด้านภาษี

นโยบายของรัฐ ก็คือ การเพิ่มรายได้จากการเก็บภาษี สำหรับปี 2553 นั้น สรรพากรของ มาเลเซีย (Inland Revenue Board) ได้เน้นหนักไปที่การปรับปรุงระบบการตรวจสอบภาษี และการเพิ่มเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี ในขณะที่เดียวกันก็พยายามลดภาษีเงินได้บางประเภทลง เพื่อเป็นการดึงดูดนักลงทุน

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับบริษัทที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายมาเลเซียที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่เกิน 2.5 ล้านบาท คิดตั้งขึ้นตามกฎหมายมาเลเซียที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่เกิน 2.5 ล้านบาท ดังนี้ รายได้ 5 แสนริงกิตแรก จัดเก็บในอัตราร้อยละ 20 รายได้ ส่วนที่เกิน 5 แสนริงกิต จัดเก็บในอัตราร้อยละ 25

มาเลเซีย มีมาตรการทางภาษีเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมธุรกิจขนาดย่อม (SMEs) ด้วยการ ไม่ต้องส่งประมาณการเพื่อชำระภาษีล่วงหน้าสำหรับสองปีแรก โดยให้ชำระตอนสิ้นปีได้เลย และกำหนดอัตราอากรแสตมป์ไว้เป็นพิเศษสำหรับเงินกู้ยืมของ SMEs

มาตรการที่มีใช้ภาษีและกฎระเบียบทางการค้า

มาเลเซียมีการออกมาตรการทางการค้าที่มีใช้ภาษีเช่นเดียวกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น เช่น การจำกัดปริมาณนำเข้า การกำหนดโควตา การอุดหนุน มาตรการการห้ามนำเข้าสินค้าบาง ประเภท (เช่น สินค้าที่เกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนา ความมั่นคง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น)

ภาพรวมของนโยบายต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศมาเลเซียดำเนินการอยู่บนพื้นฐานหลัก 3 ประการ ประการแรกคือ เสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งทางกายภาพ การบริหารข้อมูล และการปฏิบัติการ โดยการออกข้อกำหนดและออกกฎหมาย หรือแก้ไขเพิ่มเติม แนวปฏิบัติ มาตรฐาน การออกใบอนุญาต และแรงจูงใจทางการเงิน เพื่อกำหนดแนวทางของ กิจกรรมและการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และธุรกิจรายใหม่ ประการที่ สองคือ เพิ่มประสิทธิภาพและขีดความสามารถของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งนโยบาย หรือโครงการที่จะเพิ่มความรู้ ความชำนาญและความสามารถของวิสาหกิจและลูกจ้างเพื่อ เสริมสร้างความสามารถในการพัฒนาและการแข่งขัน ได้แก่ การพัฒนาธุรกิจรายใหม่ การพัฒนา ทรัพยากรบุคคล การบริการให้คำปรึกษา การส่งเสริมเทคโนโลยี การพัฒนาสินค้า การตลาดและ การส่งเสริมการขายต่างๆ และประการที่สามคือ ส่งเสริมความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3. สิงคโปร์

ภาพรวมของนโยบายทางเศรษฐกิจและการลงทุน

ในภาพรวมระบบเศรษฐกิจของสิงคโปร์ค่อนข้างมีความชัดเจน นั่นคือ การคงไว้ซึ่งความเป็นตลาดเสรี เป็นศูนย์กลางของธุรกิจโลก ทั้งด้านการค้า การลงทุน และการเงิน

สิงคโปร์ให้ความสำคัญกับสาขาทางเศรษฐกิจในภาคการค้าและบริการ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยสนับสนุนและส่งเสริมการอำนวยความสะดวกทางการค้า การลงทุน การเงิน ระบบสาธารณูปโภค และระบบการคมนาคมขนส่ง รวมทั้งมีท่าเรือน้ำลึกและระบบการบริหารจัดการที่รวดเร็ว ส่งผลให้สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการให้บริการในหลายสาขาของภูมิภาค โดยเฉพาะด้านการขนส่ง การท่องเที่ยว และการค้า นอกจากนี้ สิงคโปร์ยังเป็นศูนย์กลางทางการเงินของโลกด้วย

กฎหมายและกฎระเบียบด้านการลงทุน

สิงคโปร์ให้ความเท่าเทียมกันระหว่างนักลงทุนชาวสิงคโปร์และชาวต่างชาติ โดยชาวต่างชาติสามารถถือหุ้นได้ร้อยละ 100 ในธุรกิจเกือบทุกสาขา ยกเว้น (1) ด้านการกระจายเสียง และการจัดสรรคลื่นความถี่ ถือหุ้นสูงสุดไม่เกินร้อยละ 49 (2) กิจการด้านหนังสือพิมพ์ ถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 5 ส่วนกิจการที่ห้ามนักลงทุนต่างชาติลงทุน ได้แก่ ธุรกิจด้านกฎหมายและการประกอบอาชีพทนายความ รวมถึงสาขาที่เกี่ยวข้องกับกิจการวิสาหกิจของรัฐ โดยไม่กำหนดเงินลงทุนขั้นต่ำ และอนุญาตให้นักลงทุนสามารถถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในสิงคโปร์

กฎหมายและกฎระเบียบด้านการเงิน

ประเทศสิงคโปร์ไม่มีข้อกำหนดหรือบทบัญญัติของกฎหมายใดที่ควบคุมการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งเงินดอลลาร์สิงคโปร์หรือเงินตราต่างประเทศ และควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินในประเทศสิงคโปร์ ดังนั้นบุคคลสามารถที่จะถือ ใช้ หรือโอนเงินทุนในสกุลเงินต่างๆ ได้อย่างเสรีโดยไม่มีข้อจำกัด

อีกทั้งการให้วงเงินสินเชื่อในสกุลเงินดอลลาร์สิงคโปร์ ไม่ว่าจะ เป็นจำนวนเท่าใดก็ตามของสถาบันการเงินแก่ผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศและผู้ที่มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศนั้น สามารถที่จะดำเนินการได้โดยไม่ต้องปรึกษากับ Monetary Authority of Singapore (MAS) ก่อน และสามารถที่จะนำเข้ามาหรือส่งออกจากสิงคโปร์ซึ่งเงินดังกล่าวได้โดยไม่มีข้อจำกัดใดๆ ที่เป็นไปในแง่ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในสิงคโปร์ แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงการกระจายการลงทุนทางการเงินในหลักทรัพย์หลายๆ ประเภท

มาตรการด้านภาษี

สิงคโปร์เป็นประเทศที่เล็กที่สุดประเทศหนึ่งในโลก ไม่มีทรัพยากรธรรมชาติมากเหมือนประเทศอื่น แต่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี เพราะสิงคโปร์พัฒนาเศรษฐกิจด้านการค้า โดยเป็นประเทศพ่อค้าคนกลางในการขายสินค้าเป็นท่าเรือขนส่งสินค้าปลอดภาษี ทำให้สินค้าที่ผ่านทางสิงคโปร์มีราคาถูก

เพื่อเป็นการจูงใจให้มีการค้าการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ สิงคโปร์มีการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีมากมายกับนักลงทุนต่างชาติ และส่งเสริมให้มีการไปลงทุนในต่างประเทศ อาทิ เช่น การไม่เรียกเก็บ Capital Gain Tax อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลเพียงร้อยละ 17 เท่านั้น (อาจลดลงตามฐานของรายได้) อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาต่ำ การใช้ระบบ Single Tier System (การจ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลถือเป็นภาษีสุดท้าย ไม่มีการเสียภาษีสำหรับเงินปันผลหลังจากนั้น) และการยกเว้นภาษีสำหรับเงินปันผลรับ และที่สำคัญยิ่งคือ สิงคโปร์มีการจัดเก็บที่มีประสิทธิภาพ และไม่มีปัญหาเรื่องคอรัปชั่นเหมือนประเทศสมาชิกอื่น

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 17 เป็นอัตราที่จัดเก็บสำหรับกำไรตั้งแต่ 290,001 SGD ขึ้นไป สำหรับกำไรที่น้อยกว่านั้น จัดเก็บในอัตราดังนี้ กำไร 0 - 10,000 SGD ได้รับยกเว้นร้อยละ 75 ของกำไร กำไรตั้งแต่ 10,001 - 290,000 SGD ได้รับยกเว้นร้อยละ 50 ของกำไร

สำหรับมาตรการทางภาษีเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมธุรกิจขนาดย่อม (SMEs) สิงคโปร์มีมาตรการช่วยเหลือ SMEs หลายประการ เช่น ให้เงินช่วยเหลือร้อยละ 5 ของรายได้ในปี 2555 สนับสนุนการสร้างนวัตกรรมและการปรับปรุงโดยให้หักค่าใช้จ่ายทางภาษีได้ 4 เท่า แต่ไม่เกิน 1,600,000 SGD หรือเลือกรับเงินสตรร้อยละ 30 ของรายจ่ายที่ได้รับสิทธิ สำหรับกิจกรรมดังต่อไปนี้ วิจัยและพัฒนา Approved design การได้มาซึ่งทรัพย์สินทางปัญญา การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา การซื้อหรือการเช่า Prescribed Automation Equipment และการจัดอบรมพนักงาน นอกจากนี้ยังมีมาตรการส่งเสริมให้ SMEs ไปลงทุนในต่างประเทศ โดยยอมให้หักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่าสำหรับรายจ่ายค่าเดินทางไปต่างประเทศ เพื่อสร้างธุรกิจและรายจ่ายในการศึกษาลู่ทางการทำธุรกิจในต่างประเทศ

มาตรการที่มีใช้ภาษีและกฎระเบียบทางการค้า

- สิงคโปร์เป็นประเทศที่เข้มงวดกับมาตรการสุขอนามัยของสินค้าที่นำเข้าเพื่อจำหน่ายและบริโภคในสิงคโปร์
- การอนุญาตให้แรงงานไทยเข้าไปทำงานภาคบริการ จะมีการให้ใบอนุญาต 3 แบบ คือ 1) E Pass ใบอนุญาตทำงานระดับวิชาชีพ (Professional) และระดับบริหาร (Executive) 2) S Pass ซึ่งเป็นการอนุญาตทำงานสำหรับแรงงานมีฝีมือระดับกลาง 3) Work Permit เป็นใบอนุญาตทำงาน

ประเภทกึ่งฝีมือ (Semi-skilled Labor) และแรงงานมีฝีมือน้อย (Unskilled Labor) และสิงคโปร์ ได้กำหนดสาขาที่อนุญาตให้แรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานเป็น 5 สาขา คือ การก่อสร้าง อุตสาหกรรมรับใช้ในบ้าน การผลิต บริการ โดยไทยอยู่ในกลุ่มประเทศ Non-Traditional Source (NTS) ซึ่งอนุญาตให้ทำงานเฉพาะ 3 สาขาแรก และไม่สามารถอนุญาตให้เข้าทำงานในสาขาแรงงานภาคบริการได้

ภาพรวมของนโยบายต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สิงคโปร์มีองค์กรที่ทำหน้าที่หลักในการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คือ Standards, Productivity and Innovation for Growth Board (SPRING) ซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงการค้าและการอุตสาหกรรม (Ministry of Trade and Industry) มีหน้าที่พัฒนาหน่วยธุรกิจและสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่สินค้าของสิงคโปร์ โดยจะร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน การพัฒนาขีดความสามารถ การพัฒนาการบริหาร ให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมและการเข้าถึงตลาด อีกทั้งยังดำเนินมาตรการรับประกันหนี้ (Loan Insurance Scheme) เพื่อสร้างช่องทางให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยการเข้าไปรับประกันหนี้อีกด้วย

สำหรับการช่วยเหลือด้านการเงิน SPRING มีหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกกับ SMEs ในการกู้เงินจากรัฐบาล โดยการให้ line of credit และ share risks ในอัตราร้อยละ 80 ภายใต้โครงการ Local Enterprise Financial Scheme (LEFS) หรือในรูปแบบของ Voucher Scheme ให้ความช่วยเหลือบริษัทให้มีเงินทุนเพื่อปรับปรุงให้มีเทคโนโลยี และ Innovation ใหม่ ๆ และมีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจต่อไปในอนาคต โดยมูลค่าของ voucher ใบละ 5,000 เหรียญสิงคโปร์ มอบให้บริษัทที่ยื่นขอและร่วมมือดำเนินการกับ Spring-funded Centres of Innovation (COIs) ซึ่งบริษัทที่สามารถยื่นใบสมัครขอรับการสนับสนุนจะต้องเป็นบริษัทที่มีเจ้าของเป็นคนท้องถิ่นร้อยละ 30 และมีการลงทุนด้านทรัพย์สินมูลค่าต่ำกว่า 15 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์

นอกจากนี้สิงคโปร์ยังมีมาตรการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม อาทิ มาตรการทางภาษีอากร ให้ข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรมบุคลากร และการให้คำแนะนำต่างๆ โดยมีหน่วยงานชื่อ Enterprise Development Centres (EDCs) ทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของผู้ให้คำแนะนำซึ่งสามารถให้คำแนะนำได้ทั้งด้านกฎหมาย การเงิน การบริหาร และธุรกิจและการพัฒนาและวิจัยเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

4. ไทย

ภาพรวมของนโยบายทางเศรษฐกิจและการลงทุน

ในทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง การส่งออกที่แข็งแกร่ง และตลาดผู้บริโภคภายในประเทศที่ฟื้นตัว นอกจากนี้ ทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ประกอบกับแรงงานที่มีฝีมือและประสิทธิภาพยังช่วยดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ เสริมสร้างความมั่งคั่งให้ธุรกิจและพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ มีโครงสร้างพื้นฐานพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกในการขนส่งที่ทันสมัย การคมนาคมและโครงข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศที่ก้าวหน้า มีนิคมอุตสาหกรรมที่นำเสนอสิ่งอำนวยความสะดวกอันทันสมัยและบริการสนับสนุนที่ตอบสนองความต้องการของทั้งบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ และบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อม

กฎหมายและกฎระเบียบด้านการลงทุน

นโยบายการลงทุนของประเทศไทยมีความชัดเจนโดยมุ่งเน้นการเปิดเสรีและส่งเสริมการค้าเสรี รัฐบาลส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศที่นำไปสู่การพัฒนาทักษะ เทคโนโลยี และนวัตกรรมอย่างจริงจัง ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับจากผลการสำรวจนานาชาติให้เป็นแหล่งรองรับการลงทุนที่น่าดึงดูดที่สุดแห่งหนึ่งอย่างต่อเนื่อง ในปี 2553 ธนาคารโลกได้จัดให้ไทยเป็นประเทศที่มีความสะดวกในการดำเนินธุรกิจมากเป็นอันดับที่ 12 ของโลก โดยปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญในการส่งเสริมและชักจูงอุตสาหกรรม 6 สาขาหลัก ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ ได้แก่ 1) เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร 2) พลังงานทดแทน 3) ยานยนต์ 4) อิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5) แพชั่น และ 6) บริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูงซึ่งรวมถึงอุตสาหกรรมบันเทิง บริการเพื่อสุขภาพ และการท่องเที่ยว รวมทั้งได้ออกนโยบายเร่งส่งเสริมการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติ ด้วยการปรับปรุงกฎระเบียบ และปฏิรูปกฎหมายหลายฉบับเพื่อจัดอุปสรรคทางการค้า และการทำธุรกิจตามแนวทางในการเร่งรัดการเปิดเสรีของความตกลงเสรีอาเซียน รวมถึงการได้รับสิทธิประโยชน์การลงทุนตามประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

กฎหมายและกฎระเบียบด้านการเงิน

กระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายทางการเงิน โดยกำหนดยุทธศาสตร์ภายใต้วิสัยทัศน์ “มีความเป็นเลิศด้านการเงินการคลัง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในอาเซียน” เรื่องการให้ความสนับสนุนแก่ SMEs ในร่างกำหนดว่า กระทรวงการคลังควรมีบทบาทในการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยสนับสนุนทางการเงินผ่านทางสินเชื่อเงินออมผ่อนปรน การประสานกับธนาคารโลก (World

Bank) และธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) ในการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ SMEs เพื่อพัฒนาทักษะ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถในการแข่งขัน สนับสนุนการดำเนินการของบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) ในการค้ำประกันสินเชื่อ SMEs การสนับสนุนธุรกิจร่วมลงทุนให้เข้ามาจับบทบาทในการพัฒนาศักยภาพของ SMEs

การสนับสนุน ด้านมาตรการภาษีและการเงินสำหรับ SMEs ที่มีศักยภาพและประสงค์จะขยายการลงทุนไปยังประเทศอื่นในอาเซียนโดยเฉพาะในเรื่องการค้าประกันการลงทุนและการประกันความเสี่ยง โดยให้มีการหารือร่วมกับธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (SME Bank) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM Bank) สมาคมธนาคารไทย และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (เป็นการดำเนินการต่อเนื่องโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นการดำเนินการภายใต้ AEC และ ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC)

มาตรการด้านภาษี

ประเทศไทยมีการปรับทิศทางการปรับโครงสร้างภาษีเพื่อรองรับการรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น โดยสิ่งที่กรมสรรพากรได้ดำเนินการไปแล้วคือ การปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจากร้อยละ 30 เหลือร้อยละ 23 ในปี 2555 และ ร้อยละ 20 สำหรับปี 2556 และ 2557 การเตรียมการปรับปรุงโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยเน้นเรื่องการกระจายภาระภาษีเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และขณะเดียวกันการปรับอัตราภาษีให้แข่งขันกับต่างประเทศได้

การเร่งรัดให้มีอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน เตรียมการออกมาตรการต่างๆ เช่น มาตรการกำหนดราคาโอน (Transfer Pricing) มาตรการป้องกันการตั้งทุนต่ำ (Thin Capitalization) มาตรการป้องกันการกักเก็บกำไรไว้ในประเทศที่มีอัตราภาษีต่ำ (Controlled Foreign Company) รวมทั้งมาตรการป้องกันการหลบเลี่ยงภาษีเป็นการทั่วไป (General Anti Avoidance Rule) โดยที่มาตรการเหล่านี้จะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ ยังมีมาตรการด้านภาษีเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยการปรับลดอัตราภาษีสำหรับธุรกิจ SMEs เป็นการเฉพาะให้กับบริษัทไทยที่มีทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้จากการขายหรือให้บริการไม่เกิน 30 ล้านบาท อัตราภาษีที่จัดเก็บเป็นดังนี้

- ยกเว้น สำหรับกำไรสุทธิตั้งแต่ 1 - 300,000 บาท
- ร้อยละ 15 ของกำไรสุทธิตั้งแต่ 300,001 - 1,000,000 บาท
- ร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิตั้งแต่ 1,000,001 บาทเป็นต้นไป

มาตรการที่มีใช้ภาษีและกฎระเบียบทางการค้า

ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งในภูมิภาคที่มีการกำหนดและออกมาตรการทางการค้า รวมถึง มาตรการที่มีใช้ภาษี ที่ใช้สำหรับปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศ อาทิ มาตรการห้ามนำเข้า-ส่งออก การขอใบอนุญาต การจำกัดปริมาณนำเข้าของสินค้า การกำหนดมาตรฐานด้านสุขอนามัย มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ภายใต้กรอบความตกลงการค้าเสรีอาเซียน มาตรการทางการค้าของประเทศไทย ส่วนใหญ่ได้ถูกขจัดไปหมดแล้วเมื่อปี 2553

ภาพรวมของนโยบายต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

การพัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจไทยที่ผ่านมาเผชิญกับปัญหาอุปสรรคต่างๆ โดยเฉพาะ ในเรื่องความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนต่ำ ส่งผลให้การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้น้อย ขาดการวิจัยและพัฒนา

ความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทำให้หน่วยงานภาครัฐต่างกำหนด มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ เพื่อแก้ไขจุดอ่อน รวมถึงการจัดตั้งหน่วยงาน เฉพาะเพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริมเฉพาะด้าน เช่นเดียวกับประเทศสมาชิก อาเซียนอื่นคือ ให้ความสำคัญกับการผลักดันให้วิสาหกิจกลุ่มนี้มีศักยภาพและขีดความสามารถ ในการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น

หน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คือ สำนักงาน ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ สสว. การดำเนินงานของ สสว. ส่วนใหญ่คือ การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ SMEs สสว. จึงได้จัดทำแผนการ ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555 - 2559) ซึ่งในการจัดทำแผน พัฒนานี้ได้มีการพิจารณาถึงความเชื่อมโยงสอดคล้องกับแผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) แผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงต่างๆ รวมถึงแผนพัฒนาในระดับจังหวัด

แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555 - 2559) ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์หลัก คือ

- ยุทธศาสตร์สนับสนุนปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย
- ยุทธศาสตร์เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย

- ยุทธศาสตร์ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยให้เติบโตอย่างสมดุลตามศักยภาพของพื้นที่
- ยุทธศาสตร์เสริมสร้างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

10.2 ความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

เป้าหมายของอาเซียนคือ ทำให้เกิดการไหลเวียนเสรีในด้านสินค้า บริการ การลงทุน งานฝีมือ และทุน (Free flow of Goods, Free flow of Services, Free flow of Investment, Free flow of Skilled labour and Free flow of Capital) ซึ่งจะส่งผลต่อ SMEs อย่างมาก เพราะในอดีต SMEs ส่วนใหญ่ไม่มีศักยภาพในการออกไปแข่งขันในต่างประเทศ หรือแข่งขันกับ Multinational company ในตลาดภายในประเทศ ดังนั้นการมีมาตรการลดภาษี อุปสรรคทางการค้า และการปรับปรุงกฎระเบียบการลงทุนต่างๆ จะช่วยลดต้นทุนในการสำรวจตลาด ลดการใช้ต้นทุนและทรัพยากรในการวิจัย ลดกฎระเบียบและขจัดปัญหาอุปสรรค จึงเป็นการสร้างโอกาสให้ SMEs ได้แข่งขันในตลาดอาเซียนได้

การดำเนินการไปสู่เป้าหมายดังกล่าวโดยอาศัยความตกลงหลักคือ ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ASEAN Trade in Goods Agreement : ATIGA) ส่งผลให้สินค้ามีต้นทุนลดลงโดยภาษีที่ลดลงเหลือร้อยละ 0 ความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services : AFAS) ซึ่งเปิดให้บริษัทในอาเซียนสามารถเข้ามาทำธุรกิจได้ง่ายขึ้น ความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement : ACIA) ให้การส่งเสริม และคุ้มครองการลงทุนทั้งนักลงทุนและการลงทุนของบริษัทในอาเซียน ความตกลงร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements : MRAs) ด้านบริการวิชาชีพเพื่อการยอมรับคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพ เมื่อมีการออกไปจัดตั้งกิจการในอาเซียน บริษัทก็สามารถนำบุคลากรวิชาชีพออกไปทำงานได้ในบริษัทตนเอง เช่น นักกฎหมาย นักบัญชี พยาบาล วิศวกร สถาปนิก ฯลฯ ความตกลงร่วมกัน (MRAs) ด้านสินค้าเพื่อการยอมรับคุณสมบัติของสินค้าร่วมกัน เพื่อช่วยลดการดำเนินการที่สินค้าจะต้องผ่านการทดสอบหลายครั้งและสามารถขายได้ในทุกๆ ประเทศในอาเซียน นอกจากนี้ อาเซียนยังได้ร่วมจัดทำข้อตกลงด้านความร่วมมือในด้านต่างๆ เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของอาเซียนให้ขยายตัวและไหลเวียนสะดวก

10.2.1 เป้าหมายสำคัญของแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสำหรับ SMEs

มีการจัดทำหลักสูตรร่วมกันสำหรับผู้ประกอบการในอาเซียน การจัดตั้งศูนย์ให้บริการครบวงจรสำหรับ SMEs (SME service centre) ที่เชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและภูมิภาคย่อยของประเทศสมาชิก โครงการจัดตั้งการให้บริการทางการเงินสำหรับธุรกิจ SMEs ในแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน จัดตั้งโครงการส่งเสริมการฝึกปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ระดับภูมิภาคเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ และจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนา SMEs ในระดับภูมิภาค เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับ SMEs ที่ประกอบธุรกิจในภูมิภาคอาเซียน

10.2.2 SME Strategic Plan of Action (2010 - 2015)

มีการศึกษาความเป็นไปได้ของ SME Credit System สำหรับการปรับปรุงการกู้ยืมเงินจากธนาคารและการค้าประกันเงินกู้ในอาเซียน การพัฒนา Multi-media Self-reliant System Toolkit Package Hyperlink of National SME Portals การจัดตั้งศูนย์ให้บริการครบวงจรสำหรับ SMEs (SME service centre) ที่เชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและภูมิภาคย่อยของประเทศสมาชิก การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสทางการค้าและการลงทุนของ SMEs ทั้งในและนอกภูมิภาค รวมถึงข้อมูลการเปิดเสรีการค้า (FTA) และการลงทุนทั้งในและนอกภูมิภาคอาเซียน การเผยแพร่ข้อมูลในแนวกว้างให้ SMEs เกี่ยวกับงานแสดงสินค้าและเทศกาลต่างๆ และอำนวยความสะดวกให้ SMEs ได้เข้าร่วมงาน การแบ่งปันข้อมูลทางเทคโนโลยีที่มีอยู่ให้ SMEs ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้วัดผลการดำเนินงาน (KPIs) สำหรับนวัตกรรมของ SMEs การพัฒนาเทคโนโลยีของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ การจัดทำ Directory of the Outstanding ASEAN SMEs 2011 และการจัดทำ ASEAN SME Innovation Awards

10.2.3 วิเคราะห์ความเชื่อมโยงของนโยบายและกฎหมาย

ปัจจุบันผลของการจัดทำข้อผูกพันเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุนในอาเซียนอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ แนวทางการเปิดเสรีของอาเซียนทั้งใน 5 เรื่องหลัก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อ SMEs ในอาเซียน คือ Free flow of Goods, Free flow of Services, Free flow of Investment, Free flow of Skilled labour, Free flow of Capital ก็อาจไม่ได้สัมฤทธิ์ผลต่อประโยชน์ของ SMEs แต่กลับเกิดประโยชน์ต่อบริษัทข้ามชาติทั้งที่เป็นอาเซียนและไม่ใช่อเซียน

ในส่วนของไทยยังไม่พบว่ามีหน่วยงานภาครัฐใดที่มีแผนหรือดำเนินการปฏิรูปกฎหมายสำหรับการเปิดเสรีหรือการนำไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งกฎระเบียบภายในประเทศ (Domestic regulation) ที่มีความล้าสมัยและเป็นอุปสรรคต่อธุรกิจขนาดเล็กรวมทั้งของไทย นอกจากนี้ยังไม่มีการเตรียมภายในและมาตรการใดที่ช่วย SMEs ไทย ในการออกไปแข่งขันในตลาดอาเซียน โดยประเด็นปัญหาของไทยคือ หน่วยงานต่างๆ ดำเนินการโดยขาดการประสานงานและมีเป้าหมายร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศและผู้ประกอบการไทย และยังไม่ได้นำสิทธิประโยชน์ของความตกลง ความร่วมมือ หรือข้อตกลงในอาเซียน มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

10.3 การวิเคราะห์แนวระบอบต่อ SMEs ไทย

10.3.1 นโยบายและกฎหมาย

จากการศึกษาพบว่าแต่ละประเทศมีนโยบายในการเปิดการค้าเสรี เพราะเป็นกระแสโลก กอปรกับการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) แต่ในทางปฏิบัติแต่ละประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนก็ยังคงไว้ซึ่งข้อสงวนและกฎระเบียบในการปกป้องสินค้า การบริการและการลงทุน มากน้อยต่างกันไปตามแต่สถานภาพของเศรษฐกิจและการเมืองของแต่ละประเทศ โดยไม่ทำตามเป้าหมายการรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ส่วนประเทศในกลุ่ม CLMV ยังคงมีนโยบายในการรับการลงทุนเป็นหลัก และมีนโยบายในการส่งเสริม SMEs แต่ยังคงไม่มีความชัดเจนในการส่งเสริม SMEs ในการลงทุนในต่างประเทศ

ส่วนในประเทศเป้าหมาย คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ การศึกษาพบว่า ประเทศดังกล่าวมีการส่งเสริม SMEs ในการประกอบธุรกิจและการลงทุนในต่างประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศสิงคโปร์ ส่วนประเทศอินโดนีเซียยังคงเสมือนเป็นประเทศรับการลงทุนเป็นหลักและยังไม่กระตือรือร้นในการลงทุนนอกประเทศและการร่วม AEC มากนัก สำหรับประเทศมาเลเซีย การศึกษาพบว่า มีการให้น้ำหนักทั้งในประเทศและต่างประเทศค่อนข้างดีและมีระบบ

ในด้านภาษี การศึกษาพบว่า สิงคโปร์เป็นประเทศที่จัดมาตรการภาษีในการส่งเสริม SMEs ในการคิดค้นนวัตกรรม เทคโนโลยี และการลงทุนในต่างประเทศมากที่สุดในภูมิภาค รองลงมาคือประเทศมาเลเซียที่ให้ประโยชน์ทางภาษีในเรื่องของการเริ่มธุรกิจและนวัตกรรม อินโดนีเซียมีให้ประโยชน์ทางภาษีแก่ SMEs กรณีมีรายได้ต่ำกว่า 50,000 ล้านบาท (ประมาณ 150 ล้านบาท) เสียภาษีจากอัตราปกติร้อยละ 25 เป็นร้อยละ 12.5 (ร้อยละ 50) ส่วนประเทศไทยมี

มาตรการภาษีให้กับ SMEs โดยยกเว้นภาษีสำหรับกำไรสุทธิไม่เกิน 300,000 บาท และจัดเก็บ
ในอัตราร้อยละ 15 สำหรับกำไรสุทธิ 300,001 - 1,000,000 บาท

10.3.2 ความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบตามแผนงานการนำไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) จะเห็นว่า ทุกองค์ประกอบเป็นการสร้างโอกาสให้แก่ SMEs ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ตลอดจนการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก องค์ประกอบของ AEC Blueprint ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับ SMEs คือ การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ซึ่งเล็งเห็นความสำคัญของ SMEs ที่เป็นหัวใจในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภูมิภาค และได้วางแนวทางการพัฒนา SMEs ไว้หลายเรื่อง รวมทั้งการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนา SMEs สำหรับภูมิภาค ASEAN อย่างไรก็ดีตาม การดำเนินการตามแผนงานในแต่ละเรื่องยังมีความล่าช้าและยังขาดความร่วมมือในภูมิภาคอย่างจริงจัง

ในส่วนของการค้าสินค้านั้น แม้ว่าจะมีการลดภาษีนำเข้าลงถึงร้อยละ 0 ไปแล้วสำหรับสินค้าเกือบทั้งหมด (ประมาณร้อยละ 99) แต่อุปสรรคสำคัญที่ยังขัดไม่หมดตามเป้าหมายคือ เรื่องของมาตรการและอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measure : NTM / Non-Tariff Barrier : NTB) โดยเฉพาะสินค้าในกลุ่มเกษตรและอาหาร กลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เหล็ก ยางและเวชภัณฑ์

ในส่วนของการค้าบริการและการลงทุน แม้ว่าเป้าหมายของ AEC Blueprint คือ การลด/ยกเลิกข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาด (Limitation to Market Access) และข้อจำกัด ในการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (Limitation to National Treatment) แต่ในทางปฏิบัติ ประเทศสมาชิกอาเซียนก็ยังคงสงวนมาตรการและกฎระเบียบที่เป็นข้อจำกัดดังกล่าวอยู่ โดยอาศัยความยืดหยุ่นภายใต้กระบวนการเจรจาและมาตรการบางประการก็ไม่ถือว่าขัดกับแนวทางของ AEC Blueprint เช่น ภาษีการอุดหนุน ที่ดิน บุคลากร สัญชาติ ประเภทนิติบุคคล และสัดส่วนการถือหุ้น ดังจะเห็นได้จากข้อผูกพันในชุดที่ 8 ซึ่งเป็นชุดล่าสุด แม้ว่าจะมีการเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุนให้ได้ถึงร้อยละ 80 ของ 12 สาขาบริการหลักและ 180 กว่าสาขาย่อย

ในภาพรวม ประเทศสมาชิกอาเซียนยังไม่คำนึงถึงการรวมกลุ่มเป็นประชาคมอาเซียน เพื่อสร้างความแข็งแกร่งและการแข่งขันกับภูมิภาคอื่นเท่าที่ควร และยังมีนโยบายรักษา

ผลประโยชน์ของประเทศตนเองอยู่ ประเทศไทยเองมีความตื่นตัวในเรื่อง AEC ในช่วงหลังพร้อมกับความตื่นกลัว แต่ยังไม่มีการประสานงานกันอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งหากไม่มีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานเพื่อเข้าสู่เป้าหมายในปี 2558 ผลประโยชน์อาจจะตกกับธุรกิจขนาดใหญ่ของประเทศสิงคโปร์และประเทศนอกกลุ่มอาเซียน ที่มีความพร้อมและใช้ประโยชน์จากกรอบ AEC ได้

10.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

10.4.1 การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

กฎหมายที่ควรปรับปรุงแก้ไขมี 2 ประเด็นคือ กฎหมายที่เกี่ยวกับการเงิน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากร

1.1 กฎหมายที่เกี่ยวกับการเงิน มีข้อเสนอเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวกับการเงิน ที่เห็นสมควรต้องพิจารณาคือ ร่าง พ.ร.บ. หลักประกันทางธุรกิจ และ พ.ร.บ. บริษัทประกันสินเชื่อบุคคลและธุรกิจขนาดย่อม พ.ศ. 2534

(1) ร่าง พ.ร.บ. หลักประกันทางธุรกิจ

ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเป็นปัญหาใหญ่ของ SMEs โดยเฉพาะแต่ในประเทศไทย ซึ่งปัญหาหลักของ SMEs ในการขอสินเชื่อคือ การขาดประวัติในการประกอบธุรกิจ และการขาดหลักฐานทางการเงินที่น่าเชื่อถือ และที่มักเป็นปัญหามากที่สุดคือ การขาดหลักประกันสินเชื่อ แม้จะได้มีการร่าง พ.ร.บ. หลักประกันทางธุรกิจ โดยกระทรวงการคลังและกระทรวงยุติธรรมมาร่วมสิบปีแล้ว แต่ร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ก็ยังไม่มีการนำเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา หากร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้มีผลใช้บังคับ น่าจะเป็นประโยชน์ต่อ SMEs ในการใช้กิจการ สินค้าคงคลัง วัตถุดิบในการผลิต สิทธิเรียกร้อง มาเป็นหลักประกันเพิ่มเติมในการขอสินเชื่อได้ ดังนั้น สสว. อาจช่วยผลักดันร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ให้การพิจารณาเกิดผลอย่างจริงจัง นอกจากนั้น สสว. อาจช่วยผลักดันให้เพิ่ม “ทรัพย์สินทางปัญญา” เข้าไว้เป็นหลักประกันทางธุรกิจอีกประเภทหนึ่งในร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ให้ชัดเจน รวมถึงวิธีการประเมินมูลค่าและการบังคับหลักประกันเพื่อประโยชน์ของ SMEs ไทยต่อไป

(2) พ.ร.บ. บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม พ.ศ. 2534

การค้าประกันสินเชื่อให้กับ SMEs โดยสถาบันของรัฐเป็นมาตรการทางการเงินแบบหนึ่ง ที่หลายประเทศในอาเซียนดำเนินการอยู่ เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ รวมทั้งประเทศไทย ในส่วนของไทย มีการตรา พ.ร.บ. บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม พ.ศ. 2534 โดย จัดตั้งบรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) ขึ้นมาช่วยค้าประกันสินเชื่อให้แก่ SMEs แต่ตาม พ.ร.บ. ดังกล่าว บสย. สามารถค้าประกันได้เฉพาะสินเชื่อที่ SMEs มีอยู่กับ ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจเท่านั้น บสย. ไม่สามารถค้าประกันสินเชื่อให้กับ SMEs ที่มีอยู่กับบริษัทสินเชื่อที่มีชื่อสถาบันการเงิน ประเภท Non-Bank ได้ เช่น การทำเช่าซื้อ สีสิ่ง หรือแฟกตอริง ฯลฯ ซึ่ง SMEs ส่วนใหญ่มีการใช้บริการสินเชื่อประเภท Non-Bank Services อยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนั้น ตาม พ.ร.บ. ปัจจุบัน บสย. ไม่สามารถค้าประกัน SMEs ที่มีการรวมตัวในรูปกลุ่มธุรกิจได้ เช่น cluster หรือวิสาหกิจชุมชน อีกทั้งยังไม่สามารถ ค้าประกันหนี้ที่มีรูปแบบนอกเหนือไปจากสินเชื่อได้ เช่น หนี้ในการปฏิบัติตามสัญญา การออกตราสารหนี้ เช่น การระดมทุนผ่านตลาดทุนโดยการออกหุ้นกู้

ดังนั้น สว. ในฐานะผู้มีหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อ SMEs อาจพิจารณา ผลักดันให้มีการแก้ไข พ.ร.บ. บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม พ.ศ. 2534 เพื่อให้ บสย. มีขอบเขตการค้าประกันกว้างขึ้นกว่าปัจจุบันเพื่อประโยชน์ของ SMEs ไทย

1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากร แม้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยจะมีมาตรการด้านภาษีที่เป็น ประโยชน์ต่อ SMEs แต่จากการศึกษาพบว่ายังไม่เพียงพอต่อผู้ประกอบการ SMEs กอปรกับ หลายประเทศในอาเซียน มีมาตรการภาษีที่เป็นการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ที่ดีกว่า ประเทศไทย จึงมีข้อเสนอให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากร แบ่งเป็นมาตรการภาษี เพื่อส่งเสริม SMEs ภายในประเทศ และมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริม SMEs ในการลงทุน ต่างประเทศ

(1) มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริม SMEs ภายในประเทศ

(1.1) **ปรับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับ SMEs และเงื่อนไข** ควรกำหนดอัตรา ภาษีเงินได้สำหรับกำไรสุทธิส่วนที่เกิน 1 ล้านบาท เป็นร้อยละ 15 และควรปรับเงื่อนไขการเป็น SMEs สำหรับการใช้สิทธิประโยชน์ในอัตราภาษีเงินได้นี้ โดยควรปรับทุนจดทะเบียนชำระแล้ว ให้สูงกว่า 5 ล้านบาท ซึ่งอาจเป็น 20 ล้านบาท และปรับรายได้จากการขายและให้บริการให้ สูงกว่า 30 ล้านบาท ซึ่งอาจเป็น 100 ล้านบาทหรือมากกว่า เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของ SMEs ไทยและเทียบเคียงกับประเทศอื่นในอาเซียนได้

(1.2) การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับ SMEs ที่เป็นนิติบุคคลเป็นระยะเวลา 3 ปีแรก นับจากวันเริ่มประกอบการเพื่อส่งเสริมการเริ่มธุรกิจ คล้ายกับสิทธิประโยชน์เรื่องภาษีเงินได้ของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน และเป็น การลดความเหลื่อมล้ำทางภาษีให้กับบริษัทต่างชาติที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

(1.3) การเลือกหักค่าใช้จ่ายแบบเหมา สำหรับ SMEs ในอัตราร้อยละ 75 ของยอดรายรับ ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับการหักค่าใช้จ่ายแบบเหมาสำหรับเงินได้บุคคลธรรมดาได้ตามมาตรา 40(5) - 40(8) และมีผลการคำนวณภาษีใกล้เคียงกับการประเมินภาษีจากยอดรายรับในอัตราร้อยละ 5 ของตามมาตรา 71(1) แห่งประมวลรัษฎากร ทั้งนี้ เพื่อให้ SMEs สามารถเลือกหักค่าใช้จ่ายตามจริง หรือหักค่าใช้จ่ายแบบเหมา อันจะทำให้ SMEs มีความสะดวกในการยื่นแบบ และคำนวณต้นทุนทางภาษี รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้ SMEs เข้าสู่ระบบเพิ่มมากขึ้น

(1.4) หักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่าหรือมากกว่า สำหรับค่าใช้จ่ายที่ SMEs ใช้ไปในการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา และการซื้อนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อเพิ่มผลผลิตและพัฒนาสินค้า ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ SMEs ไทย มีการคิดค้นหรือใช้นวัตกรรมใหม่ ซึ่งประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ ใช้มาตรการลักษณะนี้ในการส่งเสริม SMEs

(2) มาตรการภาษีเพื่อส่งเสริม SMEs ในการลงทุนต่างประเทศ

เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริม SMEs ไทย ในการลงทุนต่างประเทศ ควรมีการปรับปรุงมาตรการทางภาษีดังนี้

(2.1) หักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่าหรือมากกว่า สำหรับค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปต่างประเทศเพื่อสร้างธุรกิจหรือเพื่อศึกษาหาทางในการทำธุรกิจในต่างประเทศ ซึ่งประเทศสิงคโปร์ ใช้มาตรการลักษณะนี้ในการส่งเสริม SMEs

(2.2) ยกเว้นภาษีเงินปันผลจากเงินลงทุนในต่างประเทศของ SMEs ไทย โดยไม่ต้องมีเงื่อนไข เพื่อส่งเสริมให้ SMEs นำผลกำไรจากการลงทุนในต่างประเทศกลับเข้ามาในประเทศไทย

10.4.2 การส่งเสริมความร่วมมือและประสานงานของทุกภาคส่วนและมาตรการส่งเสริม SMEs ไทยสู่ AEC

ปัญหาส่วนใหญ่ของประเทศไทยคือ การขาดการบูรณาการร่วมกันของทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงการขาดการเป็นศูนย์กลางหรือเจ้าภาพในแต่ละเรื่องที่สำคัญ

(1) รัฐควรกำหนดมาตรการเชิงรุกและเชิงรับ ตลอดจนกำหนดสิทธิประโยชน์ต่างๆ เป็น package ให้มีความชัดเจน เพื่อให้ผู้ประกอบการ SMEs นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุน

(2) การปรับปรุงบทบาทและหน้าที่ขององค์กรภาครัฐ สรุปได้ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ควรปรับทิศทางและปรับปรุงกฎระเบียบ เพื่อส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศของ SMEs และเพื่อให้ SMEs สามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ได้สะดวกมากขึ้น ไม่ยุ่งยากซับซ้อนในการขอรับการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ควรปรับปรุงพระราชบัญญัติจัดตั้งและปรับปรุงกฎระเบียบ เพื่อให้ สสว. เป็นผู้ดูแล SMEs อย่างแท้จริง ให้เป็นหน่วยงานหลักในเรื่องการจัดตั้งศูนย์กลางบริการการลงทุนสำหรับ SMEs (One-Stop Service Center) โดย สสว. BOI กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และกระทรวงพาณิชย์ ควรมีบทบาทและกฎระเบียบชัดเจนในการจัดตั้งและจัดการกองทุนเพื่อส่งเสริม SMEs โดยพิจารณาจากแนวทางของ AEC Blueprint และบูรณาการให้ไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งควรมีผู้แทนของ สสว. เข้าไปมีส่วนร่วมในการเจรจากรอบ ASEAN และ FTA อื่นๆ ด้วย และ สสว. ต้องมีบทบาทมากขึ้นในการเจรจากรอบ AEC ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ SMEs ในลักษณะผสมผสานทั้งมาตรการเชิงรุกเพื่อส่งเสริมสนับสนุน SMEs ให้มีความสามารถและมีความพร้อมในการออกไปลงทุนนอกประเทศ และมาตรการเชิงรับเพื่อเตรียมความพร้อมรับการแข่งขันให้กับ SMEs ภายในประเทศ นอกจากนี้ สสว. ควรต้องมีอำนาจเพิ่มเติมในการกำหนดนโยบายและมาตรการส่งเสริม SMEs (สิทธิประโยชน์ทางภาษีและอื่นๆ) ได้เช่นเดียวกับ BOI และควรต้องพิจารณาทบทวนและเน้นส่งเสริมในธุรกิจภาคบริการให้เป็นตัวนำในการพัฒนาเศรษฐกิจให้มากขึ้นและเป็นรูปธรรมตามแนวทางของโลกเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ในส่วนของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ควรมีการเพิ่มบทบาทของสถาบันการเงินเฉพาะกิจบางแห่ง เช่น ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ควรเป็นที่ปรึกษาแก่ SMEs ด้านการทำธุรกิจในต่างประเทศ เนื่องจากเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีความสามารถด้านการค้าระหว่างประเทศ อีกทั้งยังมีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ ด้านธุรกิจการค้าและการเงินระหว่างประเทศ ธนาคารออมสิน ควรให้ความสำคัญในการให้ความช่วยเหลือธุรกิจ SMEs รายย่อย (micro finance) โดย สสว. อาจจำเป็นต้องกำหนดค่านิยมของ SMEs รายย่อย เพื่อการให้ความช่วยเหลือไปยังกลุ่ม SMEs รายย่อย ที่ต้องการได้

(3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources) ควรให้ความสนใจกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources) ตั้งแต่ภาคการศึกษา การทำงาน ความคิด ตลอดจนสังคม

และวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก เช่น โดยการให้ความรู้ การฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเสริมสร้างความเป็น Entrepreneurship ให้กับผู้ประกอบการ ซึ่งรวมถึงการให้ความรู้ด้านการตลาด การพัฒนาตราสินค้า (brand) การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และความรู้ในเรื่องของทรัพย์สินทางปัญญา โดยภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันและประสานงานกันอย่างแท้จริงในการพัฒนาให้กับ SMEs นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนาความสามารถและทักษะของแรงงานมีฝีมือ และความสามารถในการเจรจาและประสานงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อีกทั้งยังควรรุกไปให้ความรู้ความเข้าใจในด้านสังคมวัฒนธรรมของไทยให้กับกลุ่มประเทศอาเซียน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในกลุ่มประเทศ CLMV

(4) การมีส่วนร่วมประสานงานทุกภาคส่วนของไทยกับกรอบแนวทางของ AEC Blueprint ควรเน้นเป้าหมายของ ASEAN และ AEC ว่าเป็นการรวมตัวกันในกลุ่มประเทศสมาชิกเพื่อแข่งขันกับประเทศภายนอกกลุ่ม รวมทั้งการร่วมกัน (integration) ของ SMEs ในประเทศสมาชิก ASEAN เพื่อความแข็งแกร่ง โดยต้องมีการร่วมมือกันในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ การเป็นคู่ค้า การร่วมลงทุน (joint venture) ระหว่าง SMEs เพื่อเป้าหมายเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตามปัญหาทางการเมืองอาจเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะพัฒนาและดำเนินการต่างๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมาย

(5) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ เรื่องการดำเนินการในการพัฒนา SMEs ร่วมกันตามกรอบ AEC และความร่วมมือของ SMEs ในกลุ่มอาเซียน การพิจารณาจัดตั้งกองทุนประเภท Private Equity Fund เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุน ในการส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ไทย การให้เงินอุดหนุนในด้านดอกเบี้ยและหลักประกันแก่ SMEs ไทย ที่ไปลงทุนในต่างประเทศ ตลอดจนการสนับสนุนธุรกิจการค้าบริการเพื่อเป็นตัวผลักดันเศรษฐกิจของประเทศ